

แบบประวัติข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน
และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕
อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

๑. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อนายสุทน กันหารัตน์ ช่างทำแคน อายุ ๘๓ ปี
อยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๘ บ้านโนนดินหอม หมู่ที่ ๘ ตำบลหลุบคา
อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
นับถือศาสนา พุทธ เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๘ - ๗๐๓ - ๖๑๒๗

๒. การประกอบอาชีพ

- ๒.๑ อาชีพเสริมทำแคน
- ๒.๒ รายได้เฉลี่ย/เดือน ๓,๐๐๐ บาท

๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความชำนาญ

- ๓.๑ ด้านดนตรีพื้นบ้าน
- ๓.๒ ผู้รู้ด้านการทำแคน/เป่าแคน

๔. ลักษณะ/รูปแบบ/ขั้นตอน/สูตร ขององค์ความรู้ที่เชี่ยวชาญ

- ๑. ช่างทำแคน
- ๒. ช่างซ่อมแคน
- ๓. สามารถเป่าแคนเป็นเพลง

๕. หลักคิด วิธีการทำงานโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปช่วยแก้ไขปัญหามิชน
อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีไทยและฝึกสอนการเป่าแคนแก่เยาวชน

๖. รูปภาพกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น (ตามความเหมาะสม)

วัสดุและอุปกรณ์

1. ไม้เนื้อแข็ง (ทำเต้าแคน)	8. ไม้ไผ่เสี้ยน/ไม้ไผ่ซา
2. ขี้สูด/ชันโรง	9. โลหะเงิน+ทองแดง
3. ค้อน	10. กรรไกรตัดโลหะ
4. สิว	11. มีดปลายแหลม
5. กาว/ปูนขาวใช้สำหรับติด(เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง)	
6. จูนเนอร์ เสียงเทียบเสียง	12. ไม้เข้มน
7. เหล็กปลายแหลมขนาดเล็ก	

ขั้นตอนการทำแคน

๑. ตากไม้ไผ่ที่จะทำแคน ๑ เดือน และคัดเลือกไม้ไผ่ให้ได้ขนาดจากนั้นใช้เลื่อยฉลุตัดให้ได้ไม้ลูกแคน ครบ 16 ลูกตามขนาดที่กำหนดไว้

๒. ใช้เหล็กซี่หรือเหล็กปลายแหลมเผาไฟให้ร้อน เพื่อทำการเจาะเข้าลำไม้ลูกแคนให้ทะลุจนสามารถส่องเห็นแสงได้

๓. การทำลั่นแคนโดยการนำทองแดงผสมเงินหล่อเป็นเส้นและนำมาตีลั่นแคนตามเสียงโน้ตที่ต้องการ

๔. ทำเต้าแคนและตัดไม้ไผ่เพื่อจะทำแคน

๕. นำชิ้นโรงแมตติข้างบนและล่างของเต้าแคนเพื่อปิดรูโดยใช้มือรีดชิ้นโรงแมให้เรียบสวยงามจากนั้นใช้ไม้จี้ก สอด
ต้นระหว่างลูกแคนให้แน่น เพื่อกันไม่ให้ลมออก เสร็จแล้วทำการเป่าเพื่อทดสอบเสียงของแคน และนำไม้ค้ำ
เสียบไม้ไผ่ที่ตัดตามขนาดความกว้างของแคน เพื่อมัดตรงปลายแคน ตรงกึ่งกลางและส่วนท้ายของแคนให้แน่น

๖. เมื่อทำการประกอบแคนเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะได้ดังภาพ

